

Spis treści

Przedślowie

7

— 1 —

„Arma virumque cano...”

Niepowtarzalny urok pierwszych zdań arcydzieł
Potocki (Jan), Ballard, Camus, Nabokov, Tołstoj (Lew)

17

W kręgu sensacji niekoniecznie literackich 18 * Zachwyty zaledwie powściągliwy 24
* Alchemia pierwszych zdań 25 * Na tatrzańskim szlaku ku łacinie 32 * Nabokov nicuje
Tołstoja 38

— 2 —

Wyrwane z kontekstu

O obyczaju nadawania nowych znaczeń zaledwie fragmentom cudzych myśli
Rekonesans nieco obszerniejszy

43

Habent sua fata libelli – tyle się ostało z pełnego heksametru Terentianusa Maurusa? 48
* *Verba volant, scripta manent* – średniowieczna parafraza drugiej połowy ostatniego z sześciu
heksametrów zdania Horacego 54 * *Vis comica* – nowy sens i pojęcie jako skutek błędnego
odczytania 55 * *Inter arma silent musae* – kto wmówił (dopisał) „Muzy” Plutarchowi lub
Cyceronowi? 57 * „Polacy nie gęsi”, „żołnierz, poeta, czasu kurz” 59 * *Historia magistra vitae*
– Cyceron zapisał znacznie rozleglej 61

— 3 —

Afraniusz i Pedan – mistrzowie niesubordynacji
Bułhakow *versus* Feuchtwanger

64

Pozorne nieposłuszeństwo komendanta tajnej służby Afranusza 68 * Centurion Pedan
– dokładny, a jednak nie pedantyczny 78

— 4 —

Czy w inwokacji *Pana Tadeusza* Mickiewicz użył rymów częstochowskich?
Kilka dopowiedzeń z klamrą liryczną w tle

86

Czy w inwokacji *Pana Tadeusza* Mickiewicz użył rymów częstochowskich? 87 * Kilka
dopowiedzeń z klamrą liryczną w tle 101

— 5 —

Funkcje motywu homeryckiego w *Górach o zmierzchu* Krzysztofa Zanussiego

Film – scenariusz – nowela filmowa

Trzy warianty jednej sceny i ich konsekwencje interpretacyjne

109

Niezwykłość problemu 111 * Objaśnienie tytułu i aspektu problematyki 112 * Geneza pomysłu 112 * Kolejność referowania zagadnień 113 * Uzasadnienie wyboru strategii 113 * Trzy warianty jednej sceny 114 * Dygresja o wartości wyboru przywołanego motywu homeryckiego 121 * Wnioski końcowe 121

— 6 —

Retoryka pisania o *Zemście* Aleksandra Fredry

z uwzględnieniem kategorii odbiorcy

123

Kilka uwag o *Zemście* Aleksandra Fredry 124 * Kilka kontekstów 132

— 7 —

Wśród wartości zapoznanych ze szczętem

O powieści *Bogactwo* Wandy Miłaszewskiej

138

— 8 —

Ślady tradycji trzynastozgłoskowca

w tomiku *Chwila* Wisławy Szymborskiej

159

W stronę romantyzmu 161 * Trzynastozgłoskowiec jawny i ukryty w wierszach z tomiku *Chwila* 165 * Ku tomikom kolejnym: trzynastozgłoskowiec w *Dwukropku*, *Tutaj* i *Wystarczy* 170 * Ku konkluzjom (wstępnym) 177

— 9 —

Romantyczne konteksty ludowej śpiewki *Kamień na kamieniu...*,

czyli o pożytkach płynących z lektury cudzych listów

Z arcydziełem Wiesława Myśliwskiego w tle

180

Kontekst oświeceniowy i biblijny 185 * Arcydzieło Wiesława Myśliwskiego i deklaracja folklorystycznej inspiracji 189 * Kontekst romantyczny 200

— 10 —

Sonet nie umiera nigdy

Barańczak i Kijonka wśród odnowicieli gatunku

o blisko osiemsetletniej tradycji

204

Nota bibliograficzna 231 * Bibliografia 235 * Indeks nazwisk 253 * *Summary* 265